

Moraliniai kuriozai.
Iškraipytas supratimas.
Eiti, ar neiti?
Be jokio ūpo.
Pripažinimas.
Rašo A. BIMBA

**Darbo Žmonių
Dienraštis**
Kaina \$7.00 Metams
Queens Apskirty \$8.00
Užsieniuose \$9.00
Vienas numeris 5 c.
PRICE 5c A COPY.

LAISVĖ

THE LITHUANIAN DAILY

LAISVĖ—LIBERTY

The Only Lithuanian Daily
in the Eastern States
110-12 ATLANTIC AVE.,
Richmond Hill 19, N. Y.
Tel. Virginia 9-1827-1828.

Nr. 60

Richmond Hill 19, N. Y., Antradi., Kovo-March 27, 1951

Metai 41-mieji. Dienraščio 33-tieji.

Per keletą dienų New York'e turėjome garbingus svečius tiesiai iš Washingtono. Jie buvo čia atvykę parodyti mums, niujorkiečiams, kaip gembleriai, gengsteriai, sukčiai ir vagys už nosies vedžioja mūsų valdovus.

Senatoriai sugrįžo atgal Washingtonan, mes pasilikome su tais pačiais sukčiais, gembleriais, gengsteriais ir pardsavusiais politikieriais gyventi.

—
Cirkas buvo nepaprastas. Žmonės pasipiktinimas didelis. Buvo mūsų miesto majoras ir dabartinis mūsų šalies ambasadorius Meksikoje dar tiek skaitėsi su padomumu, jog pribuvo Senato komisijai atlikti išpažintį. Tuo tarpu mūsų valst. gubernatorius, kurio vardas tame cirkie irgi ne kartą buvo negarbingai paminėtas, atsisakė iš Albany išvažiuoti. Jei senatoriai nori su juo pasikalbėti, tegu atvažiuoja pas jį.

Bet senatoriai pagalvojo, kad ji ne tik didžiausias, bet ir turtingiausias valstijos gubernatorių ir dar republikonų partijos lyderį kibi jokių būdu politiniai neapsimoka. Todėl Dewey tapo paliktas ramybėje.

—
Kogį šį Senato komisija ieškojo? Ji ieškojo duomenų, kaip požeiminio pasaulio kriminalistai veikia politikierius ir valdovus. Bet kam dar reikėjo važiuoti iš Washingtono ir mūsų taksus eikvoti, kuomet kiekvienas vaikas žino, kad kapitalistinių didžiųjų partijų politikieriai korupcijoje permirkę iki paties gyvojo kaulo?

—
Vienas angliškas laikraštis pasipiktinusiai klausia: Argi ne tiesa, kad Costello, Guzik, Anastasia yra tik pinacai, pastačius šalia Morgany, Rockefellerio, Fordy, Wilsony, ar ba šalia Wall stryto bankierų? Kodėl Senato komisija nesusiprato ir juos patyrinėti?

Skirtumas, žinoma, labai didelis: Ties mazi "pinacai" mus apipiešia tik tūkstančiais dolerių ir ištvirtina tik saujelę politikierių, tuo tarpu bankieriai ir fabrikantai apipiešia mus bilijonais dolerių ir tvirtina visą šalį, visą tautą.

—
Amerikos armija Korėjoje jau vėl prie pat 38-tosios paralelės. Ar ji eis anon pusėn? Kai aną dieną reikėjo trauktis iš šiaurinės Korėjos, kai labai nesisekė, buvo žadama daugiau kojos anon pusėn paralelės nebekelti. Sakė: Užteks to, jeigu atimsime visą Pietinę Korėją.

Dabar jau vėl kalbama, kad gen. MacArthur turi teisę pereiti į šiaurinę Korėją, kad "taktikiniams sumetimais" jis negalės sustoti prie 38-tos paralelės.

Bet ar nebus pakartota senoji istorija? Kas bus, kai vėl reikės trauktis iš anos pusės paralelės?

Argi ne laikas rimtai pasikalbėti apie baigimą karo, apie susitaikymą?

—
Kiekvienas esate buvęs judžių teatre. Kiekvienas esate matę scenas iš Korėjos mūšių. Matėte baisius vaizdus. Matėte parodant komandierius su gen. MacArthur prysakyje.

Ar kas ploja? Ar kas nors sveikina tuos karininkus? Ar gi taip būdavo, kai ėjo karas prieš Hitlerį ir Mussolini?

Amerikos žmonės nėra nė

(Tęsa 4-me pusl.)

146 žymieji amerikiečiai stoja už IWO

New York. — 146 žymūs amerikiečiai, mokslininkai, švietėjai, rašytojai, aktoriai ir visuomenininkai pasiuntė gubernatoriui Dewey bendrą laišką, ragindami jį, kad jis nutrauktų tuos tyrinėjimus, kuriuos dabar inšiuoranse departamentas veda prieš International Workers Order, fraternalę darbininkų organizaciją.

Kaip žinia, šitie "tyrinėjimai" vedami tuo tikslu, kad pasmaugti IWO ir jos narių inšiuorinsą (apdraudą) pervesti stambiosioms inšiuoranse kompanijoms.

IWO kaltinama tame, kad tūli jos veikėjai ir kai kurios kuopos ir nariai turi skirtingas politines pažiūras, — skirtingas nuo inšiuoranse komisijonieriaus Alfredo J. Bohlingerio. Dėl to pastarasis užvedė prieš IWO bylą, reikalaujamas teismo, kad jis šią didžiulę, 162,000 narių, organizaciją likviduotų.

Jau per tūlą laiką ėjo tyrinėjimas - apklausinėjimas prie teisėjo Greenbergo. Ligi šiol buvo klausinėjami tie žmonės, kurie yra priešingi IWO, — visokie renegatai, visokie valdžios pasamdyti "liudininkai".

Dabar jau prasidėjo apklausinėjimas apsigynimo pusės liudininkų.

Šiandien, pirmadienį, kovo 26 d., kai šie žodžiai rašomi, liudija Rubin Zaltzman, žydų organizacijos generalinis sekretorius ir IWO vice-prezidentas.

Jis liudija apie tai, kaip prieš virš 20 metų IWO buvo įkurta, kaip ji augo ir tebeaugtų, jei inšiuoranse departamentas nebūtų pastojęs organizacijai kelio. Žydų sekcijoje, kurios Zaltzmanas yra sekretorius, narių turi 50,000.

Prie IWO priklauso kelio-lik tautinių grupių sekcijų, palaikančių savo plačią autonomiją, savo sekretorius, savo valdybas.

Viso IWO, kaip sakytą, turi 162,000 narių ir apie \$7,000,000 turto.

Reikalauja suvažiavimo

IWO nariai nori turėti šimet savo suvažiavimą. Jie tam suvažiavimui išrinko ir delegatus, — iš viso 555 ju. Bet teisėjas Greenberg uždraudė suvažiavimą šaukti, — jis siekiasi organizaciją likviduoti be jokio suvažiavimo, be jokio narių aptarimo.

Pirmadienį buvo įteikta teisėjui Greenberg peticija, po kuria pasirašė visi išrinktieji delegatai, 555 ju, prašydami, kad teisėjas atšauktų savo draudimą suvažiavimui šaukti.

Kova tebeina

Kova dėl IWO išlaikymo tebeina. IWO prezidento pareigas eina žymus amerikietis, artistas - piešėjas, Rockwell Kent. Jis pareiškia, jog visais galimais būdais darbuosis už organizacijos išlaikymą.

Jis sako: jeigu šiandien inšiuoranse departamentas uždarys IWO, tai rytoj ar po ryt jis tą patį darys su kitomis fraternalėmis organizacijomis, nežiūrint, kaip jos būtų nekalios.

IWO veikėjai tvirtina, kad jie, jei reikės, su šiuo reikalu eis net į aukščiausią šalies teisimą, kovodami už organizacijos išlaikymą, — organizacijos, tvirtos finansiskai ir didelės narių skaičiumi.

Detroit, Mich.

Pirmadienio ryte pasimirė nuosirdus pažangietis Antanas Demskis. Bus palaidotas ketvirtadienį, kovo 29 d. Velionis pašarvotas Stepanauskio koplyčioje, 7321 Puritan Ave.

Apie mirtį mums pranešta telefonu.

Reikiame giliausią užuojautą draugei Demskienai ir visiems velionio draugams.

Laisvės Redakcija.

Atsisako siųsti Korėjon savo armiją

Mexico City, Meksika. — Meksikos užsienio reikalų ministras viešai per televiziją pareiškė, kad Meksikos valdžia neturi jokio tikslo siųsti armiją į Korėją. Tai yra atsakymas Jungtinių Valstybių prezidentui Trumanui, kuris šiomis dienomis specialiu laišku Meksikos prezidentui Alemanui ragino, kad ir Meksika prisidėtų prie karo Korėjoje.

Per tą pačią radijo-televizijos programą kitas aukštasis Meksikos valdovas pareiškė, kad būsimoje Washingtone Amerikos respublikų užsienio reikalų ministrų konferencijoje Meksika griežtai laikysis tos politikos, jog nereikia kištis į kitų tautų bei kraštų vidinius reikalus.

BOSTONO PROFESORIAI PROTESTUOJA

Boston, Mass. — Net dvidešimt aštuoni Bostono Universiteto profesoriai pasirašė protestą prieš mūsų armijos Korėjoje "Operation Killer." Jie sako, kad toks nepaisymas žmonių gyvybės primena mums Hitlerio programą išnaukinti lenkus ir žydus.

Hong Kong. — Čia sužinota, jog Kinijos liaudies respublikos vyriausybė atsisakė į visus savo piliečius, ragindama juos daugiau dirbti, daugiau gaminti šalies ekonomijos sutvirtinimui.

Dobbs Ferry, N. Y. — Vėlykų rytą čionai įvyko automobilio nelaimė, kurioje žuvo septyni asmenys, niujorkiečiai.

Dešinėje pusėje matome gembleriu "karaliu" Frank Erickson. Jis prirakintas prie detektyvo ir vedamas iš kalėjimo į Senato Komisijos posėdį New York'e. Komisija čia pribuvo tyrinėti sukybes ir gemblerystes. Erickson nuteistas dvejiems metams kalėjiman.

Amerikinė konferencija

Washington. — Čionai pirmadienį prasidėjo Amerikos respublikų konferencija, kuriai iniciatyvą davė Jungtinės Valstijos.

Šios konferencijos tikslas: kovoti "prieš komunizmą", — kovoti su išlaukiniu komunizmo pavojumi ir vidujiniu.

Kaip žinia, daugelyj Amerikos respublikų (Lotynų) darbo žmonių gyvenimas yra toks baisus, toks vargingas, kad jie priversti kovoti prieš išnaudotojus, savus ir svetimus — imperialistinius.

Peržengė 38 paralelių

Tokio. — Čionai skelbiama, jog Jungtinių Tautų kariuomenės daliniai kai kur peržengė 38-tąją paralelį, įeidami į Korėjos Liaudies Respublikos teritoriją.

Tačiau nepasakoma, kurioje vietoje tai atsitiko.

Dėl generolo MacArthur pasiūlymo šiauriečiams, kad jie tartųsi su MacArthuru dėl mūsų sulaikymo, kol kas nieko teigiamo nesigirdi: dar vis nežinia, ką jį atsakys šiaurės Korėjos ginkluotųjų pajėgų vadovas, į kurį MacArthuras viešai kreipėsi.

Ivairios Žinios

Washington. — Rex L. Nicholson, Kalifornijos biznierių, tapo paskirtas Civilinio Apsigynimo administratoriaus Millard Caldwell specialiniu padėjėju.

Institute, W. Va. — Mrs. Inez B. Brewer, iš Gary, Ind., tapo išrinkta National Association of College Women prezidentė.

Londonas. — Sekamą rugsėjo mėnesį čia bus sušaukta konferencija "iš anapus uždangos" atbėgėlių; jie svarstys tai: ką jie darys sugrįžę į tuos kraštus, iš kurių pabėgo, po to, "kai baigsis trečiasis pasaulinis karas" ir kai tie kraštai "bus išlaisvinti"!

Roma. — Trys Jungtinių Valstijų karo laivai, destrojieriai, jau pasiekė Italiją; tuos destrojierius Amerika davė Italijai. Iš New Yorko laivai išplaukė kovo 10 dieną.

Roma. — Popiežius Pijus Vėlykų dieną išleido pareiškimą, šaukiantį "pasaulio valdovus prie taikos."

Jeruzolimas. — Čia Vėlykų dieną buvo lietus, labai laukiamas svečias, bet jis pakenkė tiems, kurie buvo atvykę į šį miestą melstis.

Dublinas, Airija. — Dėdamos didžiausios pastan-

Švietimo ir kultūros darbai Tarybų Lietuvoje

Rašo V. OŠKINIS

Vilnius. — Kurį gyvenimo sritį bepaimtume, visur matome milžiniškus šuolius pirmyn, į ūkinį ir kultūrinį Lietuvos suklestėjimą, į visuomeninį liaudies gerovės pakilimą.

Apie bendrą šalies pakilimą galima spręsti ir iš mūsų respublikos laimėjimų švietimo ir kultūrinio gyvenimo srityse.

Šiuo metu Tarybų Lietuvoje yra vienuolika aukštųjų mokyklų, kuriose mokosi 10 tūkstančių studentų. Šios mokslo įstaigos vien perėjais metais išleido daugiau kaip 1,700 aukštos kvalifikacijos specialistų, t. y. maždaug tiek, kiek iš viso buvo studentų vieninteliame buržuaziniame universitete.

Prie gausaus vidurinių mokyklų tinklo pridėjime dabar Lietuvoje veikiančias beveik 700 septynmečių mokyklų, kurios daugiau kaip 25 kartus viršija buvusių buržuazinių laikais progimnazijų skaičių, pridėjime žymiai padidėjusi pradinųjų mokyklų skaičių, ir suprasime, kuriuo būdu susidarė arti pusės milijono jaunimo armija, kuri lanko bendro lavinimo mokyklas.

Skaityklos

Naujame, kolikiniame Lietuvos kaime šiandien veikia per 3,000 tik tarybinei santvarkai būdingų kultūros židinių — klubų, skaityklų, prie kurių plačiai vystosi saviveikliniai dramos, chorų, muzikos ratelių, jungtų per 10 tūkstančių saviveiklininkų. Masinis Lietuvos jaunimo dalyvavimas meninėje saviveikloje užtikrino tai, kad jubilinejoje Dainų šventėje dalyvavo 25 tūkstančiai dainininkų. Pora dainų švenčių buvo suruošta ir buržuazinėje Lietuvoje, bet dainininkų skaičius jose buvo apie pora tūkstančių tesiekdavo.

Mūsų respublikos kultūrinės pažangos akivaizdus liudininkas yra negirdėtas knygų ir laikraščių paplitimas. Per pokarinius 1944-1949 metus Tarybų Lietuvoje išleista 27 milijonai

gos suradimui amerikinio lėktuvo, nukritusio kur nors Atlante prieš keletą dienų; lėktuve buvo 53 amerikiečiai kariai; bijomasi, kad jie nebūtų žuvę. Kol kas dar vis nieko apčiuopiamo nesurasta.

Taipei, Formoza. — Čiang Kai-šekas dar vis tikisi, jog neužilgo prasidėsias didžiu- lis pasaulinis karas; Čiangas jo nepaprastai laukia, bet dar vis negali sulaukti.

Washington. — Ispanijos budelis Franko, sakoma, pilnai sutinkas įtraukimui Ispanijos į Europos apgy-

egzempliorių knygų ir brošiūrų. Buržuazinėje Lietuvoje prozos knygos buvo leidžiamos 1,000—1,200 egz. tiražu, o poezijos leidiniai — 200—300 egzempliorių tiražu. Leidėjai laikė geru pasisekimu, jei naujos knygos pasisekdavo išplatinti 700—800 egzempliorių.

Tarybų Lietuvoje knygos leidžiamos dešimtūkstantiniais tiražais ir visos jos paplinta skaitytojų tarpe, nes jas masiškai skaito darbininkai, valstiečiai ir darbo inteligentija. Knyga tapo neatskiriamu Tarybų Lietuvos darbo žmogaus draugu ir mokytoju.

48 laikraščiai

Pereitais, 1950 metais respublikoje ėjo 48 laikraščiai su daugiau kaip pusės milijono egzempliorių tiražu ir 8 žurnalai su 125,000 egz. tiražu. Kiekvieno darbininko, kolūkio, tarnautojo bute šiandien rasi po kelis laikraščius, po knygų lentynėle.

Lietuvoje šiuo metu veikia 12 teatrų, kurie rodo spektaklius ne tik miestų gyventojams. Jie nuolat gastroliuoja po Lietuvos miestelius ir kaimus. Tokiu būdu teatro menas pasidare prieinamas plačiosios liaudies masėms.

Mūsų respublikos kompozitoriai — Stalininės premijos laureatai B. Dvarionas ir J. Švedas, LTSR nusipelnęs meno veikėjas prof. K. Galkauskas, V. Kuprevičius, A. Klenickis, E. Balysys, J. Karosas, A. Raciūnas ir kiti pastaraisiais metais sukūrė visą eilę stambių muzikos kūrinių, masinių dainų, kurios atitinka plačiųjų masių muzikos meno poreikius ir todėl plačiai paplito liaudyje.

Vaizduojamojo meno kūrėjai dailininkai ir skulptoriai — Stalininės premijos laureatas J. Mikėnas, V. Palaima, A. Žmuidzinavičius, V. Kosciūška, P. Aleksandravičius, B. Vyšniauskas, J. Trečiokaitė — Zenbenkienė, A. Gudaitis, J. Vaitys ir visa eilė kitų sukūrė daug tapybos ir skulptūros kūrinių, kuriais darbo žmonės grožėjosi jubilinejo dailės parodoje ir kurių dalis pateko į dabar vykstančią Maskvoje Visasąjunginę dailės parodą. Dailininkų ir skulptorių kūrinių vaizduoja naująjį turtingą Tarybų Lietuvos gyvenimą, naujus jos žmones; savo idėjomis ir realiskumu jie artimi ir brangūs kiekvienam Lietuvos darbo žmogui.

Pasiektais laimėjimais Lietuvos liaudis nesitenkina. Ji drąsiai žiūri į ateitį. Ji pilnai įvertina tuos didžiulius galimus, kuriuos jai teikia tarybinė santvarka ir tvirtai užsimoja didingiems ateities darbams ir laimėjimams.

LAISVĖ

LITHUANIAN DAILY, PUBLISHED BY
The Laisvė, Inc.

Established April 5, 1911
Every day except Sundays, Mondays, and Holidays
110-12 ATLANTIC AVENUE, RICHMOND HILL 19, N. Y.
TEL. VIRGINIA 9-1827-1828

President, GEORGE WARES; Secy.-Treasurer WILLIAM CHAPELS
Editor, ROY MIZARA

SUBSCRIPTION RATES
United States, per year \$7.00 Canada and Brazil, per year \$8.00
United States, per 6 months \$3.75 Canada and Brazil, 6 months \$4.00
Queens Co., per year \$8.00 Foreign countries, per year \$9.00
Queens Co., per six mos. \$4.00 Foreign countries, 6 months \$4.50

Entered as second class matter at the Post Office of Jamaica, N. Y.,
under the Act of March 3, 1879.

Lotynų Amerikoje

Pas mus, Jungtinėse Valstijose, žinoma tokia taisyklė: jei koks nors valdinis pareigūnas per daug šūkauja apie „komunistinį pavojų“, jei jis imasi „specialinių“ žygių (žodžių ar veiksmų) „prieš komunizmą“, tai žinok, kad toks asmuo ką nors „turi rankovėje“; žinok, kad toks asmuo varo kaž koki šmugelį,—šmugelį graftu, šmugelį kysiais ar kitokiais nedorais, bet slaptais darbais.

Savo bjaurius darbus, kaip taisyklė, toks asmuo ryžtasi pridengti „kova prieš komunizmą“.

Yra ir valstybių, kurių valdovai elgiasi panašiai.

Yra kraštų, kuriuose viešpatuoja baisi priepauda ir darbo žmonių išnaudojimas, tiesiog vergija.

Tokių kraštų aukštieji valdžios pareigūnai, norėdami nukreipti pasaulio dėmesį nuo to, kas pas juos dedasi, paprastai garsiai šūkauja prieš Tarybų Sąjungą!

Žiūrėkit, sako jie, kaip ten bloga, koks ten baisus gyvenimas! Žiūrėkit, ten verstinas darbas, vergų darbas, etc.

Tokiais veiksmais pasižymi Lotynų Amerikos kraštų valdovai.

Lotynų Amerikoje yra apie 20 valstybių-valstybių. Iš to skaičiaus tik keturiose, galima daleisti, darbo žmonės tegali atsikvėpti laisviau: Meksikoje, Uruguajuje, Kiūboje, Guatemaloje.

Kituose Lotynų Amerikos kraštuose viešpatuoja žiauri priepauda: fašistinė arba pusiau-fašistinė priepauda. Feodalai, kapitalistai, eidami žingsnis žingsniu su aukštąja katalikų dvasiškią, ten engia darbo žmones taip žiauriai, jog net sunku beįsivaizduoti.

Be to, svetimi kapitalistai, imperialistai ten turi sukišę savo nagus ir įsė grobia tų kraštų turtus, išnaudoja žmones ir verčia jų, tų kraštų, valdžias tarnauti imperialistų interesams, o ne savo krašto žmonėms!

Cilės sostinėje, Santiago mieste, įvyko Jungtinių Tautų Ekonominės ir visuomeninės tarybos posėdis.

Posėdyje dalyvavo 18-kos valstybių atstovai.

Tame posėdyje buvo priimta rezoliucija, reikalaujanti, kad būtų ištirtas „verstinas darbas“, „vergų darbas“ Tarybų Sąjungoje.

Lotynų kraštų atstovai ten išdidžiai kalbėjo, puldami T. Sąjungą.

Jie kalbėjo apie demokratiją, apie laisvę, apie tai, kaip gražiai žmonės pas juos gyvena.

Bet, štai, toje pačioje Cilėje vasario mėnesį įvyko generalinis darbininkų streikas; streikierius policija puolė, mušė, kalino.

Valdžios organai paskelbė, jog šis streikas esąs „komunistų sukurstytas“!

Pažiūrėkim.

Bostoniško dienraščio „The Christian Science Monitor“ korespondentas Cilėje, William R. Frye, praneša savo laikraščiu apie tai, kodėl tie darbininkai streikavo.

Mr. Frye rašo, jog minimalė Cilės darbininkų alga yra 3,900 pesų (\$55) per mėnesį; darbininkai reikalavo, kad būtų minimalės algos nemažesnės, kaip 4,600 pesų mėnesiui.

Korespondentas žymi, jog Cilėje viskas labai brangu: sviesto svaras tarp 50-60 pesų (\$1), pora batų—tarp 400-500 pesų; rūbų eilutė—3,000 pesų, arti mėnesinės algos! Va, kodėl darbininkai streikavo!

Juos vertė baisus skurdas, vargas.

Bet Cilė nėra paskutinis, tuo atžvilgiu, kraštas; kituose Lotynų kraštuose darbo žmonių gyvenimas kur kas sunkesnis nei Cilėje.

Atsiminkime: Lotynų kraštuose yra daug indijonų,—kal kur indijoni skaičius didesnis negu baltveidžių,—kurių gyvenimas žemės ūkyje dar baisesnis, dar skurdėnis!

Akių regyja to, rodosi, Lotynų kraštų valdovai turėtų susiūsiuoti ir tylėti.

Bet ne!

Jie unisomū rėkia prieš Sovietų Sąjungą ir prieš liaudiškas respublikas, kur patys darbo žmonės yra savo kraštų viešpatai.

Minėtasis bostoniško dienraščio korespondentas sūnka: „Komunistai išnaudoja Lotynų darbo žmonių skurdą amerikiniams kraštams vienus prieš kitus nustatyti.“

Kokie komunistai?

Cilėje kadaise komunistų partija buvo pavaryta po žemine, nulegizuota; tuomet buvo skelbta, jog komunistams Cilėje tapo užduotas galutinis smūgis.

Tačiau šis korespondentas sako, jog Cilėje veikia tarp 10-20 tūkstančių organizuotų komunistų, vadinaisi, komunistinė partija, ir jos išnaikinti valdžia nebegali!

Kai streikas iškilo, streikininkai viena naktį suruošė didžiulę demonstraciją ir demonstrantai, nešini dėklus (torchlights), demonstravo ties Carrea hoteliu, kur Jungtinių Tautų minėtoji taryba laikė savo posėdžius, kur atstovai gyveno!

KAS KĄ RAŠO IR SAKO

DIPUKŲ PADĖTIS BELGIJOJE

Naujienose tilpo kaž kieno (be parašo) straipsnis apie dipukų gyvenimą „socialistiškai katalikiškai“ Belgijoje.

Jau 1946 metais Vokietijoje tarp išvietintųjų buvo pradėta agitacija, rašoma, kad jie, dipukai, vykto dirbti į Belgiją, į kasyklas. Girdi:..

Kad DP vyrai įtikėtų, jie (belgai) 1947 m. sausio mėn. pas save pasikvietė tarptautinę DP delegaciją, kuriai leido pamatyti sotų ir gražų gyvenimą Belgijoje, darbininkų gyvenamas patalpas ir net po žemės kasyklas. Ir lietuvių šioje delegacijoje dalyvavo inž. K. Krulikas ir agr. B. Liškus, kurie sugrįžę davė informaciją tuometinei DP spaudai, o inž. Krulikas išleido knygutę: „Akmenų anglis — Belgijos auksas“, kurioje aprašė anglių atsiradimo istoriją ir visą savo kelionę Belgijon. Aplamai, visi buvę DP delegatai palankiai piešė Belgijos anglių kasyklas, bet nė vienas iš jų neužsirašė ir čia dirbti neatvyko.

Vadinaši, tai buvo prigatvė: gyvė, bet patys Belgijon nevažiavo! Na, ir kas gi toliau? Pasiskaitykite:

Tokių būdu belgai pas save atsiviliojo 21,906 DP darbininkus ir 1947 m. bėgyje galėjo be nuostolių anglių pramonė, paleisti namo vokiečius karo belaisvus. Pamatę darbą ir gyvenimą Belgijoje, 6,035 DP vyrai grįžo Vokietijon. Vieni jų tuojau slapta pabėgo per žaliąją sieną, kiti atidūrė 3 mėn. bandomojo laiko, o treči ir dar vėliau. Lietuvių vyrų buvo atvykusių netoli 1,000 ir palyginti labai menkas nuostimis, kaip ir kitų pabaltiečių, grįžo Vokietijon, o visi dirbo ir kentė iki sutarties galo — dviejų metų.

Mūsų sutarty buvo numatyta, kad mes turėsime tas pačias teises, kaip ir belgai darbininkai, bet praktikoje yra kitaip. Belgas darbininkas atėjęs į kasyklą gauna 2,000 fr. premiją, o mes jos ir sutartį baigę negavome. Mūsų butai ir ketvirtaisiais darbo metais yra netinkami.

Kai USA kongresas praleido specialią įstatymą (1948 m.) dėl dipukų išleidimo Amerikon, tie dipukai, kurie buvo Belgijoje, norėjo tuojau iš ten išvykti ir važiuoti Amerikon. Bet jie to padaryti negalėjo. Kartą šis Vokietijos išvykai — teisės Amerikon įvažiuoti neturi. Tiesa, „mokytieji“ gali lengvai atvykti į Ameriką, nežinūnt, kur jie begyventų: Belgijoje ar Francūzijoje, ar Anglijoje, bet ne eiliniai darbininkai.

Kai dipukai protestavo, reikalaudami grąžinti juos Vokietijon, tai belgų val-

džia už tai tūlus buvo net įkalinusi.

Šiandien Belgijos valdžia apie dipukų išleidimą nei nesvajuoja. Dipukai ir jų vaikai priversti dirbti anglies kasyklose. Tiesa, sako anonyminio straipsnio autorius ar autoriai:

Juridiskai mums yra leista dirbti dar žemės ūky arba tarnais, bet praktiškai ir tai yra neįmanoma, nes jeigu pats susirandi darbą, tai darbo įstaiga neduoda leidimo, o skiria ten, kur darbininkas negali išvėsti. Pav. vienas lietuvis atleistas iš kasyklos buvo paskirtas pas ūkininką Christophe, Vivegnis, 77, rue Fort Voie (prie Liežp), kur darbininkas laikomas pasiūrėje prie kiaulidės, kartu su senais padargais, tepalais bei degalais. Nors ūky trijų aukštų mūrinis namas, bet darbininkas ten neįsileidžiamas, net sekmadieniais, ne į virtuvę, kad nusikusti nori ar laikraštį paskaityti. Jeigu pamatyt darbininką švariai apsirengusį, tai tuoj bukmistru pravaržiuoja. Maistas labai blogas, Kai duoda šunims duonos su taukais, tai šaiposi iš darbininko, kad ir tu taip norėtum valgyti. Aišku, pabuvęs kelius mėnesius darbininkas neišlaiko ir išeina.

Dar toliau:

Dauguma lietuvių, kaip ir kitų tautybių DP, viską palikę Belgijoje slapta mauna per žaliąją sieną Vokietijon, bet ir ten į IRO globą jie nebeįpraimami. Gera jei kam pasiseka gauti darbą prie JAV kariuomenės, o kiti atsiduria visiškoje vokiečių malonėje, kurie kartais etapu grąžina atgal Belgijon. Lietuvių vyrų Belgijos požemiuose dar esame likę apie 400, o su šeimomis virš 600.

Rašytojas nepasako, kad nemaža lietuvių išvietintųjų grįžo Lietuvon. Ten grįžę, jie net atsisaukimą išleido į tuos, kurie pasiiko Belgijoje, kad ir šie grįžtų ir gyventų kaip žmonės.

Belgija skelbiama kultūrišku kraštu, socialistiškai katalikišku kraštu, bet ten, kaip rašo patys dipukai, pastarųjų buitį yra nustumta žemiau šuns gyvenimo!

Išvietintasis lietuvis, nepakeldamas sunkaus gyvenimo ir pažeminimo, kurį jam duoda Belgijos kapitalistai ir dvarponiai, turėtų ieškoti kelių grįžimui Lietuvon, savo gimtajin kraštan. Jis ten bus traktuojamas kaip žmogus, kaip pilnateisis pilietis.

JUCKDARIAI TIE „RAŠYTOJAI“

Vienas Sandaros bendradarbis, rašo Sandaros bendradarbis, „būrelis atvykusių iš Vokietijos asmenų po priedangą „Rašytojų klubo.“ Rašytojo žodžiais:

Teismo eiga tęsiasi net penkias valandas. Sprendimas nutarta paskelbti vėliau ir jį vietos spaudoje pranešti. Neaišku, kodėl sprendimo skelbimas bus praneštas tik po kurio laiko? Gal norima, kad kaltininkai papirkty teisėjus ir kad pastarieji juos išteisintų? O gal yra nuspręsta senąją išvėiją ištrėmti ilgėsniam laikui į ištautėjimo lagerius? Juokingi tie mūsų pabėgę-lių intelektualai! Noroms ar nenoroms jie užžiebia pagiežos ugnelį kibirkštį senosios ir naujosios lietuvių išvėijos tarpe. Nelengva ir net sunku suprasti, kas tuo bandoma atsiekti?

Kas bandoma atsiekti?! Bandoma pajuokti Amerikos lietuvių visuomenę. Tik reikia pagalvoti: hitlerininkai, visokie lietuvių tautai nusikaltėliai, atbėgę čion kaip vardieniai, jau ryžtasi teisėjais būti! Jie jau gali pasakyti, kas gera, kas bloga!

Reikėtų surengti teismas, kurie kitus teisias, tuomet matytumėt, kas iškiltų!

NETIKI LIETUVOS PROGRESU

Naujienose netiki, kad Lietuvoje daroma didelis progresas. Pav., jos netiki, kad Lietuvoje elektros šviesa jau pasiekė ir kaimą, valstiečių namus. Visos kalbos apie pažangą Lietuvoje esą „melas ir humbugas.“

Ką tai reiškia? Tai reiškia, kad Grigaitis neturi jokio pastikėjimo lietuvių tautą, Lietuvos žmonėmis. Jie negali, jo supratimu, progresuoti. Jie turi pasiiekti tokiais, kokiais buvo prie caro, prie Krupavičiaus arba prie Smėtonos. Kaimie turi amžinai viešpatuoti primityviški darbo metodai, ir atsilikęs, sustingęs gyvenimas.

Bet kai dabar Laisvė ir kiti pažangūs laikraščiai paduoda žinių, kad taip Lietuvoje nebėra, kad ten net jau ir valstiečiai, susivieniję į kolektyvinius ūkius, pradeda sunkų fizinį darbą pavaduoti moderniškoms žemės ūkio mašinomis, steigia plytines ir gamina plytas naujai statybai, stato elektros pajėgas ir elektros jėga suka mašinų ratus, elektrą apšviečia ne tik stubas, bet ir moderniškus tvartus menševikiškas „filozofas“ skerečiojasi ir klieda. Tai visa jam tik „melas ir humbugas.“

PAS STASSENĄ

Klerikalų spauda praneša, jog tūli Philadelphiaus biznierių buvo apsilankę pas republikoną — reakcininką Stasseną. Jam ieteikė „atatininkamū turinio ir padėkos raštą.“

Kaip matome, tūli lietuviški biznierių, kurių smegenys yra apdumti kryžio-kiška propaganda, landžioja pas visus tuos, kurie keičia Tarybų Sąjungą ir nori, kad Amerika prieš ją kariuotų.

Bet kyla klausimas: kas tuos biznierių įgaliojo plėpti Philadelphiaus lietuvių vardu?!

Ar jau aukojote į \$10,000 fondą, užtikrinimui Laisvėi gyvuoti 1951 metais?

Ką gali duoti ir duoda gyvulininkystės farmų darbų mechanizavimas Lietuvoje

Stebėtinai greitai Lietuvos valstiečiai pamato ir supranta svarbą įvedimo į farmų darbų mašinų ir mokslo išradimų. O tas kelia jų gyvenimo lygį. Darbų mechanizavimas padeda valstiečiams surasti daugiau laiko kultūriniais siekimams.

Už pavyz. galima paimt tik vieną tarybinį ūkį, vadinamą „Tauralaukiu“, Vilniaus Tiesos korespondentas K. Kopikas rašo:

„Tauralaukio tarybinio ūkio kolektyvas atliko nemažą darbą, mechanizuodamas daug darbo reikalaujančius procesus gyvulininkystės fermose. Visų pirma buvo įrengtos specialios patalpos pašarui paruošti, pastatytos automatinės girdyklos, įrengtas karvių melžimas mechanizuotu būdu; visose kiaulių fermose montuojamas vieno bėgio kabantis kelias. Visos gyvulininkystės patalpos elektrifikuotos.

„Didelis dėmesys skiriamas pašaro paruošimui. Tam reikalingi melžiamų ir penimų karvių fermose įrengti pašarų šuntuvai, kurie įgalina šuntinti šakniavaisius, sunaudojant mažai kuro ir laiko. Pašarų šuntuvai dešimt kartų sumažino kuro sunaudojimą ir 4 kartus pakėlė darbo našumą. Prieš pakraunant bulves į pašarų šuntintuvus, jos praleidžiamos per šakniavaisių mintuvus.

„Taip pat įrengtas atskiras pašaro paruošimo galvijams skyrius. Šiame skyriuje yra išspaudų trupintuvai, kurių 10 kartų pakėlė darbo našumą, pašarų piaustytuvai ir akselinė. Visas šias mašinas suka elektromotorai.

„Runkeliai yra supiaustomi prieš pat sušieriant juos gyvuliams, kad nesugestų. Piaustytuvų dėka per 10 minučių supiaustoma 400 kilogramų runkelių.

„Didelę reikšmę turi taip

pat ir gyvulių girdymas. Geriausias įrengimas gyvuliams nesutrikdomai aprūpinti vandeniū yra automatinės girdyklos, kurios leidžia gyvuliams atsigeriti vandens bet kuriuo laiku. Tarybinio ūkio fermose, panaudojus automatinės girdyklas, žymiai sumažėjo išlaidos gyvuliams aptarnauti, o taip pat pakilo gyvulių produktyvumas. Karvių pieningumas pakilo dėl to 10—15 procentų.

„Žymia dalimi paspartino darbą ir pakėlė gyvulių produktyvumą automatinis melžimas. Patys faktai rodo, kokią didelę naudą davė tarybiniam ūkiui sunkesnių darbo procesų mechanizavimas gyvulių fermose.

„1947 metais tarybiniam ūkyje tebuvo nedaug produktų gyvulių. Iš kiekvienos karvės buvo primelžiama po 1,200 litrų pieno per metus. O 1948 metais, panaudojus išspaudų trupintuvus, iš dalies mechanizavus vandens tiekimą į diendaržius, buvo pagrinta gyvulių priežiūra ir pašarų paruošimas. Dėl to kiekviena karvė davė jau po 2400 litrų pieno.

„Tarybinio ūkio kolektyvas plėtė fermų mechanizavimą ir toliau. Visa tai įgalino 1949 metais iš kiekvienos karvės primelžti jau po 3,800 litrų pieno.

„1950 metais buvo pilnutinai įsijavintas pirmavėsių karvių melžimas mechanizuotu būdu. Per 1950 metų 10 laktacijos mėnesių iš kiekvienos karvės primelžiama po 3,700 litrų pieno...

„Neblogus rezultatus pasiekė ir darbuotojai, kurių žinioje yra penimos kiaulės...

„Visus šiuos laimėjimus, kešant gyvulių produktyvumą mes išskvojome pagerinę gyvulių priežiūrą ir šėrimą. O pagerinti šuos darbus, be a bejo, padėjo daug darbo reikalaujančių procesų fermose mechanizavimas“.

ATSARGIAI

Neseniai Laisvėje užtėmė, kad mirė Kaziukas. Tai man taip ir atėjo mintis: atsargiai, tik ne su ugnimi, bet su vedyhomis.

Štai kas man teko žinoti apie velionį Kaziuką: Krizėnadarbo metu jis pas mane dirbo ant ūkio, prie budavojimo, ir prie namų, dirbo per dvi vasaras. Na, ir nebuvo tos dienos, kad aš jam neatiduotčiau pagarbą už geradarbinę, sakydavau: Kaziuk, jūs esate tikras lietuvis darbininkas!

Vėliau, jau už keleto metų, jis ir vėl atvažiavo, bet buvo jau ne tas Kaziukas. Jo akys buvo lyg išsigandę, apsilaušę, ir ant jo kaktos jau buvo apsiėję rūpesčio ir dvasinių kančių bruožai. Mat, jo kelyje pasipynė viską „geriausiai žinant ir suprantant“ išminties stalica. Dabar jis jau buvo vedęs. Pasisveikinant jis man perstatė savo žmoną ir skaudaus vidinio sielvarto išraiška akyse žvelgdamas per žalius laukus į toli, pareiškė, kad dabar jis atvažiavo jau ne dirbti, ale sveikatą taisyti.

Tik Kaziukas prasišalino, nešdamas pūdus į kambarį, kaip tuoj ir pasipylė iš jos čiela mylia ir minutę niekinančių žodžių Kaziuko antrašu. Tuo tarpu atėjo ir Kaziukas ir sunkiai atsisėdo į kėdę, o ji tuoj ir užblivė: „tingin, nevalieju, padėk čia moteriai dirbti, matai, kad ji daug darbo turi.“

Aš pastaciau po stiklą pie no abiem ir visi trys tylėjom. Neužilgo buvo pietūs. Po pietų ji atėjo man pagelbėti lėkštes suplauti. Per vieną valan-

dą laiko, visai be sustojimo, jinai tiek pripilė, kad man galva apsisuko, o vistik piktai apie Kaziuką. Pradėjau pritrūkti kantrybės ir pykti, jai vis nebaigiant. Pasakiau, kad negražu nešvariai kalbėti apie kitus žmones ir paprašiau, kad paliktų mane ramybėje. Ji išėjo sau lauk.

Po tam labai saugojo, kad jos Kaziukas vienas artį manęs nebūtų. Progai pasitaukiau, sakau: Kaziuk, išrodo, kad į Kristaus pėdas įžengė, nes velki kryžių ant savo pečių! Jis sako: „Ir dar koki kryžių, — ale kaip nuo jos atsikratyti, sakytį jūs man?“ Sakau, kiba ją palikt. Jis: „buvau palikęs, tai su policija susieškojo.“ Ir čia su spaustoj krūtinėj dusliai nutruko jo žodžiai. Kad jis būtų galėjęs verk, tas geras, tas švelnus būdo žmogus, jis būtų priverkęs daug, daug karčių asarėlių. Bet jis, mat, vyras, jis neverkė, o to viso nuodai palengva sėdo jo širdies gilumon ir virto į koki ten vėžį, edantį jo sveikatą, ir štai... jau mirė... Būtų dar galėjęs ilgai gyventi. K. S.

ŠYPSENOS

Dirbo Nuo Užgimimo

Darbdavis: „Nuo kada tu pradėjai dirbti?“

Darbo ieškantis: „Nuo užgimimo dienos.“

Darbdavis, nustebęs: „Tai koks gi buvo tavo pirmasis darbas?“

Darbo ieškantis: „Geriau pieną ir gaminau trąšas.“

Perkrikėtas.

KRYŽKELĖS

(Istorinis Romanas)

(Tąsa)

XLV

Rytojaus 1392 m. rugpjūčio mėnesio penktą dieną Astravo vaivados rūmuose susirinko bendras lenkų lietuvių seimelis. Mieste nebuvo bažnyčios, tik cerkvė, tai Jogaila su karaliene savo kilnojamoje kopytėlėje išklaušė dviejų mišių ir paskiau abu dar ilgai klipojo savo brangių kilimų dengtame atsivežtame klaupte ir meldėsi. Mišių klausė ir Vytautas su žmona ir visais savo didikais; klausė ir visas karaliaus dvaras. Po pamaldų buvo pusryčiai. Per pusryčius lenkų ponai magnatai sukosi apie Vytauto bajorus ir bajorus, daug pagyrų kalbėjo kunigaikštienai, meilikavos Vytautui ir nėrėsi iš kailio dėdamiesi dideliais lietuvių draugais.

Pusryčiuose ir vėliau bendrame posėdy dalyvavo ir bajorienė Knystautienė su dukra. Jos jau buvo puikiai kunigaikštienės aprenptos, ir per jos malonę jų vėduose nė žymės nebeliko pergventų įspūdžių. Knystautaitė atrodė gražesnė už visas bajoraites ir bajoras. Patarnaudamas kunigaikštienai bajoras Griežė daugiau kreipė dėmesio į ją, negu į savo poną. Jis jau buvo su Knystautaitė pasikalbėjęs ir tik laukė progos pasakyti jai viską.

Jau per pusryčius Astravo Seimininkas, Lenkų valstybės didžiūnas Kristinas, pradėjo kalbą apie Krėvės unijos akto sustiprinimą ir didelių Lenkų karūnos kunigaikščio Vytauto apdovanojimo sumanymus.

Vytauto didikai buvo kuklūs, tylūs ir, kol priejo jų eilės kalbėti, tylėjo ir tik klausė, ką kalbėjo lenkai.

Bet kai po sočių pusryčių, suėjus visiems didelėn menėn, Krokuvos vyskupas Vyš pradėjo kalbėti apie Krėvės unijos akto patvirtinimą, apie Voluinės ir Podolės Lenkams perėjimą, subruzdavo ir Vytauto bajorai.

— Mes su lenkais nekariavome, ir lenkai su mumis taip pat; mes nesame nuvalęti, kad priimtume tokias negarbingas sąlygas ir savų žemių išsižadėtume: Lucko kunigaikštystė niekuomet Lenkams nepriklausė! Ji turi būti grąžinta mums, kaip ir buvusi, — griežtai pareiškė bajoras Goštautas.

— Luckas jau patvirtintas Lenkijos karūnai, ir mūsų šviesiausios karalius negali savo nutarimo keisti, — atrėmė jį Krokuvos kaštelionas Jonas Toporas iš Tencino.

— Jis priskirtas be mūsų kunigaikščio žinios, ir todėl Lenkų šviesiausiojo karaliaus nutarimas mūsų neliečia, — atsispyrė jam bajoras Gedgaudas.

— Nusiraminkite, mosci panie, ko reikalaujate! — atsistoję Lenkų valstybės didžiūnas, Astravo seimininkas Kristinas, — mūsų šviesiausioji karalienė Jadvyga, tekėdama už jūsų šviesiausiojo kunigaikščio Jogailos, Lietuvą, Rusų žemes ir Lucko kunigaikštystę atsinešė sau kaip krautį! — tai taręs atsėdėjo.

— Taisybė! Teisybė! Jis tiesą sako! — triukšmingai pritarė jam prelatai ir Lenkų karūnos didikai.

— Šviesiausioji karalienė galėjo tik savo žemes atsinešti sau kraiciu, — suriko iš vietos kažkas Vytauto bajorų.

— Taip mūsų susitarė, — spyrėsi lenkai.

— O kur toji sutartis? — persaukė juos Aukštaičių bajoras Garšva.

— Tai Krėvės unijos aktas!

— Mes jo niekuomet nematė, ir nė vienas mūsų po juo savo rankos nepriėmė! — vienan balsan užrėkė Žemaičių bajorai.

— Jis patvirtintas ir jūsų kunigaikščio antspaudu...

— Tai per privartą! Tai už pažadus! — suriko iš visų kerčių.

Menėje pasidarė labai triukšminga: visi pradėjo vienu kartu kalbėti, šūkauti, rankomis mostaguoti, kardaais ir aslą laužyti, ir Vytauto bajorų tarpe pasigirdo balsų, reikalaujančių palikti seimelį.

Mažiausiai tame susirinkime kalbėjo karalius Jogaila ir kunigaikštis Vytautas. Iš pradžių nesikišo į bajorų ginčus.

ir karalienė su kunigaikštienė. Karalius, apskritai, visur turėjo klausyti savo didikų, ir jam jau buvo iš anksto pasakyta, iki kol nusileisti. Kad ir visa valstybė griūtų, bet Lenkų karalius, be savo didikų sutikimo, pats vienas, net ir su karaliene, negalėjo ir nedrįso pakeisti jų nutarimo. Kunigaikštis Vytautas rėmėsi savo bajorų užsispyrimu, nes gerai suprato, kad jis dabar reikalingesnis Lenkams, negu jam Lenkai. Jis nedavė didelės svarbos nei tam suvažiavimui, nei tiems nutarimams; kitaip, negu jo bajorai, žiūrėjo jis į Krėvės unijos aktą. Jis pasiryžęs tvarkyti Liet. valstybės reikalus ne lenkų ponų norais ir jų pageidavimais, o savo supratimu ir bendra visų gyventojų gerove. Kituose dalykuose jis lengvai nusileido, bet dėl Lucko nuo Lietuvos atskyrimo spyrėsi ir jis. Luckas jam buvo reikalingas, kaip raktas į Juodąsias marias. Be to, pripažinus Lucką lenkam, ilgainiui reikėtų atsisaikyti ir nuo kitų ginčijamų rusų žemių.

— Brolau Vytautai, — prabilo Jogaila, padrasintas vyskupo galvos palenkimu, — tu gauni savo tėviškę Trakus, Gardiną, gauni Žemaičius, Rusų žemes... Mes dovanojame tau ir tavo šalininkams visus nusikaltimus... Toliau, laikome tave už visus tavo ir mūsų brolius aukštesnius... Ko tau daugiau bereikia? Ką tau tas Luckas su Voluinės ir Podolės žemėmis? Lenkams jis yra pašonė, o tau tie kraštai tik sudarys rūpesčio... Kunigaikštienė, perkalbėk savo kunigaikštį.

— Šviesiausias karaliau, tavo malonė yra patvirtinusi Lietuvai Lucką dar šių metų pradžioje per Mozirijos kunigaikščio brolį Henriką... Tai buvo Rittersverderio pily, — maloniai atsakė jam kunigaikštienė Ona.

— Bet Luckas jau yra priskirtas prie Lenkų karūnos, — nekantriai pastebėjo Sandomiro vaivada.

— Bet tada, kada buvo patvirtintas mums, Lenkams dar nebuvo priskirtas, — gan šaltai atsakė Vytautas ir, lyg kuo pasibaurėjęs, nusigręžė į langą ir susiraukęs susimąstė.

Pasidarė nejuokti tyla. Vytautas sukrutėjo, krunkstėlėjo ir prisimerkęs vėl įsižiūrėjo pro langą.

Visi suprato, kad kunigaikštis nenusileis. Karalius pabūgo, kad jis neišeitų iš posėdžio ir, žvilgtelrėjęs į savo ponus, taip pat visas suerzėjo.

Vyskupas persimetė akimis su Ziemovitu, žvilgtelrėjo į karalienę ir linkterėjo galvą.

Tuomet prabilo Lenkų valstybės įpėdinė karalienė Jadvyga:

— Gerai, šviesiausias kunigaikšti, mes tau nusileisime ir Lucką su Voluinės ir Podolės žemėmis paliksime valdyti tau iki gyvos galvos. Po tavo mirties visos Lietuvai priklausančios žemės, be tų, kurias tu, kunigaikšti, mūsų sutikimu, pavesi savo broliui Žygimantui, pereis lenkų karūnai... Kunigaikštis Žygimantas valdys pavestas jam žemes tomis patiomis sąlygomis ir tik iki savo gyvos galvos!...

— O kaip bus su mano dvarais, kuriuos man vyras užrašė, kaip krautį? — paklausė kunigaikštienė Ona.

Karalienė pagalvojo ir paaiškino: — Mes ir mūsų vyras, karalius Vladislovas, išduosime tau, šviesiausioji kunigaikštienė, pasižadėjimo raštą, kad nei mes, nei mūsų įpėdiniai neatimsime tų dvarų ir leisime tau juos valdyti ir jais naudotis iki tavo gyvos galvos!

Karalienė kalbėjo toliau:

— Bet ir jūs, šviesiausias kunigaikšti ir šviesiausioji kunigaikštienė, turėsite patikrinti lenkų karūnai savo ištikimybę, pasižadėti mūsų nepamesti, neieškoti kitos valdžios, be tos, kuria mes šandien tave apdovanojime; be to, pasižadėsite reikale visokiais būdais mus remti: kariuomene, turtu, ginklais; visus mūsų priešus laikyti ir savais priešais. O dabartinius mūsų vietininkus Lietuvoje ir mūsų ištikimus tarnus, kurie kariavo prieš tave, kunigaikšti, nuo šios dienos laikyti savo draugais. Visa tai tu, šviesiausias kunigaikšti su savo šviesiausiaja kunigaikštienė, šandien turėsite patvirtinti lenkų karūnai raštu.

(Bus daugiau)

Nashua, N. H.

1950 metais šiame mieste lyje pasimirė 472 žmonės, tai aukščiausias mirimų skaičius per paskutinius 27 metus.

Daugiau mirimų, bet mažiau vedybų ir mažiau gimimų. Pernai susituokė 665 poros, betgi 1949 metais buvo 694 susituokimų. O 1946 metais susituokė net 951 pora. Tai, žinoma, buvo pokariniai laikai, kai jauni vyrai ir jaunos moterys buvo "išbadėję" vedybų.

Gimimų pernai buvo 1,096, gi 1949 metais buvo 1,192, o 1947 metais net 1,347. Jeigu šitaip gimimai eis mažyn, tai miestelis gali pritrūkti gyventojų!

— o —

Pernai metais, kai buvo registracija, tai Nashua užsiregistravo 1,535 nepiliečiai. Bet kai buvo pirmoji registracija 1940 metais, tai užsiregistravo net 3,861 nepilietis. Tai reiškia, kad nepiliečių skaičius pusėtinai sumažėjo. Vieni patapo piliečiais, kiti numirė.

— o —

Mirė lietuviai

Pasimirė Jonas Miliauskas, sulaukęs 80 metų amžiaus. Šioje šalyje buvo išgyvenęs virš 50 metų. Paliko tris dukteris, du sūnus ir 10 anukų. Palaidotas su bažnytinėmis apeigomis ir ant tikinčiųjų kapinių.

Mirė Jonas Grigas, sulaukęs 85 metų amžiaus. Paliko penki sūnus ir keliolika anukų. Taipgi tapo palaidotas su bažnytinėmis apeigomis ir ant tikinčiųjų lietuviškų kapinių.

Pasimirė S. Skliutas, dar jaunas vyras, tik 28 metų amžiaus. Jis paėjo iš Hartford, Conn. Todėl šiame miestelyje nebuvo labai žinomas, nes tik trejetą metų čia teisgyveno. Tapo palaidotas airiškose kapinėse. Paliko nuliūdusią žmoną.

Mirė P. S. Matijoskienė, dar nesena moteris. Taipgi palaidota su bažnytinėmis apeigomis ir tikinčiųjų kapinėse. Paliko nuliūdime vyrą, sūnų, dukterį ir dvi seseris.

V.V.

Montello, Mass.

Prisiminus gerą draugę

Kovo 28 sueina dveji metai nuo mirties Antaninos Kongiserienės. Ji mirė 1949 metais. Reiškia, prabėgo dveji metai, kaip netekome nuosirdios draugės, darbininkų judėjimo rėmėjos.

Nors Antanina Kongiserienė buvo jau gero amžiaus, net 70 metų moteriškė, bet ją visuomet matydavome darbininkųose parengimuose, prakilose, koncertuose. Vėlionė priklausė prie darbininkų organizacijų — Lietuvių Literatūros Draugijos 6 kuopos, Moterų Apšvietos Klubu, Lietuvių Tautiško Namu, Biručių Pašalpinės Draugijos ir kitų. Nuo pat pradžios skaitė Laisvę. Jos vyras Adolfas Kongiseris mirė 1928 metų kovo 12 d. Antanina kasmet savo vyro mirtį atsimindavo ir visuomet paukudavo Laisvės reikalams po koletą dolerių.

Antanina Kongiserienė gražiai užaugino tris sūnus ir dvi dukteris. Jie visi atsimena savo motinos gerus darbus.

George Šimaitis

PRANESIMAS

PHILADELPHIA, PA.

Sekmad. 1 d. balandžio, 3 v. popiet, Liaudies Namų, 733 Fairmount Av. įvyks svarbus susirinkimas, pastarimui dėl vasarinių parengimų ir dėl atžymėjimo Laisvės gyvavimo 40 metų sukakties. Žemiau suminėtos organizacijos kviečia savo narius ir Laisvės skaitytojus dalyvauti šiame susirinkime. — LLD 10 kp., 141 kp., ir LDS 5 kp. (60-62)

Brooklyne šiemet Laisvės piknikas įvyks šeštadienį, liepos (July) 7 d. Lauksime svečių iš toliau.

SKAITYK IR MOKYKIS

Ryklio odą dengiantieji žvynai nepanašūs į ešerio arba kitos kurios kaulingos žuvis žvynus. Kiekvienas ryklio žvynas yra kaip aštrus dantis su užlenktu ir užpakaliu galiuku. Dantis laikosi odoje savo plačiu pamatu, o iš viršaus apdengtas kieta emale.

Tokių žvynus turi rykliai, ir tai yra būdingas šio žuvų poklasio požymis. Ryklio žiaunų plyšiai neuždengti dangteliais, kaip mūšiškių žuvų. Kiekvienas plyšys atsivėria į išorę atskirai. Griaučiai kremzliniai, nesukaloje. Chorda išlieka visa gyvenimui. Ji apsupta kremzlių stuburkaulių. Rykliai neturi plaukiamosios pūslės, bet tai nekludo jiems būti puikiais plaukikais.

Rykliai neturi atskirų užpakalinės, šlapimų bei lytinės angų. Žarnos anga, šlapimo takas, lytinis takas sueina į vieną ruimą. Ši maisto pavidalo, kloaka turi savo išorinę angą. Dangelis ryklių rūšių vedą gyvus vaikus.

Ganoidinių žuvų poklasis.

Ganoidinių žuvų poklasio atstovais gali būti stūrinės žuvis (stūrinių būrys).

Stūrinės (Acipenser sturio), eršketas (Acipenser stellatus), didysis eršketas (Acipenser huso), sterlė (Acipenser ruthenus), — tai jų atstovai. Tai vertingiausios pramoninės žuvis. Stūrinių žuvų griaučiai kremzliniai, chorda išsilyksta visa gyvenimui. Daugumo stūrinių žuvų chorda yra svarbiausias kūno ramstis. Kremzliniai stuburkauliai beveik nesivysto, išauga tik kremzliniai lankeliai, kurie sudaro nugaros smegenų kiaušymę. Tik iš šių lankelių ir galima aiškiai matyti, kad stūrio griaučiai nariuotai, su stuburkauliais. Chorda stora, tvirta. Jos džiovinamos ir paruošamos kaip "džiovinotos sausgyslės."

Daugumo stūrinių žuvų kūnas dengtas dideliais kauliniais skydeliais ir blizgančiais rombo pavidalo žvyneliais.

Tie žvyneliai — tai plokštelės, išdėstytos išilginėmis eilėmis ir gulinčios plokščiai. Jie turi kaulinį pamatą ir apdengti lygiu sluoksniu ne emalės, bet tam tikros medžiagos — ganoino. Tokie žvynai būdingi ganoidinėms žuvis. Stūrinių žuvų žiaunų plyšeliai uždengti dangteliais. Labai būdingas šių žuvų uodegos pelėkas. Jis, kaip ir ryklio, sudarytas iš dviejų nevienodų dalių: viršutinė pelėko dalis daug didesnė už apatinę. Snukis ištęsęs į ilgą šnipą. Burna galvos apačioje, ne priešakyje.

Stūrinės žuvis sudėtingesnio sandaro, negu ryklinės. Jos turi plaukiamąją pūslę, jų žvyneliai sudėtingesnio sandaro, jos turi žiaunų dangtelius. Šios žuvis, panašiai kaip ir ryklinės, gyvena senovės upėse ir jūrose. Atsiradusios kaulingosios žuvis išstūmė ryklines ir stūrines, ir dabar iš dvylikos su viršum tūkstančių įvairių žuvų rūšių tezinome tik tris šimtus su viršum stūrinių ir ryklinių rūšių.

Tik nedaugelis stūrinių žuvų išliko iki mūsų laikų. Jos yra, tarytum, gyvos iškasenos.

Stūrinės žuvis yra brangiausias pramoninės žuvis. Jų mėsa puiki. Jos duoda ir brangiausias ikrus (judieji ikras). Didžiausia stūrinių žuvų yra didysis eršketas. Jis gyvena pas mus Kaspijos ir Juodojoje jūrose, Volga nuplaukia iki Rybinsko ir dar aukščiau. Ilgio jis užauga iki 8 metrų, o sveria 11—12 centnerių. Rusinis eršketas gyvena Kaspijos ir Juodojoje jūrose. Jis daug mažesnis už didįjį eršketą — ilgio iki 2 m, o svorio 90—100 kg. Sibiro upėse pasitaiko dar trys erš-

ketų rūšys, o Vakarų Europos upėse ir pas mus Nevos baseine yra vokiečių, eršketų. Stūrys dydžiu ir svoriu prilygsta maždaug eršketui. Gyvena Kaspijos ir Juodojoje jūrose. Jis nuo eršketro skiriasi labai ilgai ir siauru snukiu. Sterlė gyvena mūsų upėse, įtekančiose į Kaspijos ir Juodąją jūrą, pasitaiko ir šiaurinėse europinės Tarybų Sąjungos dalies upėse (ten ji pateko perkasais, kurie jungia tas upes su Volga), gyvena ir Sibiro vandenyse. Sterlės buvo be saiko gaudomos, todėl dabar pasitaiko jų vis rečiau ir rečiau, o svarbiausia, jos labai susmulkėjo.

Stūrinės žuvis, be mėsos, duoda mums ikrų, "džiovinų sausgyslių" ir žuvų klijų. Svarbiausios jų žvejybos vietos yra Volgos, Kuros ir Uralo žemupiuose.

Dvejopai kvėpuojančių žuvų poklasis. Vidurinės Australijos upėse gyvena nuostabi žuvis — ceratodas, arba ragadantis. Iš pažiūros — tai tikriausia žuvis. Ilgas ragadantio kūnas apdengtas žvynais, turi porinius pelėkus ir uodegos pelėką. Ragadantis — didelė žuvis: ilgio turi daugiau kaip metrą. Jis, kaip ir kiekviena žuvis, plaukioja vandenyje, kvėpuoja žiaunomis ir minta įvairiais smulkiais vandeniniais gyvūnais.

Bet štai ateina sausasis metų laikas. Upės džiūsta. Jos pavirsta šilto vandens klanais. Žuvis ima gaišti, vanduo genda. Ragadantis gyvena sau lyg niekur nieko. Jo gyvenime pastebima tik vien permaina: dabar jis dažniau ir dažniau iškyla į vandens paviršių, iškūša iš vandens galvą ir kvėpuoja oru.

Ragadantio paslaptis paprasta. Jo plaukiamoji pūslė nevisai tokia, kaip kitų žuvų. Ji pavirstusi organu, panašiu į plaučius. Ši pūslė-plaučiai atsiveria į ryklį. Ragadantio šnervės ne paprastos duobtės, kaip visų žuvų. Jos susiečia su burnos ruimu. Šia pūslė-plaučiais ragadantis gali kvėpuoti atmosferos oru.

Be ragadantio yra ir daugiau dvejopai kvėpuojančių žuvų. Viena iš jų gyvena Amazonės upės intakuose, Pietų Amerikoje, kita — atogrąžų Afrikoje. Visoms tomis trimis dvejopai kvėpuojančių žuvų rūšims chorda išlieka visą amžių; jos turi kloaką. Šie požymiai priartina jas prie paprasčiausio sandaro žuvų. Ragadantio širdis sudaryta iš prieširdžio ir skilvelio. Prieširdis perskirtas į dvi dalis.

Dvejopai kvėpuojančios žuvis — labai savotiška žuvų grupė. Jų požymiai, kurie taip labai skiria jas nuo kitų žuvų, išsivystė beprisitaikant gyventi išdžiūstančiose upėse. Jos tuo įdomios, kad čia turime pavyzdį, iš kurio matyti, kaip plaukiamoji pūslė galėjo pavirsti plaučiais.

ŽINIOS IS LIETUVOS

Gyvenamųjų namų statyba Lietuvoje

VILNIUS. — Lietuvos respublikos darbo žmonių materialinio bei kultūrinio lygio pakilimas pasireiškė tuo, kad be paliovos gerėja jų butų-buities sąlygos, kad toliau sutvarkomi miestai ir kaimai.

Paštiniai grobikai padarė milžiniškų nuostolių Lietuvos TSR butų fondui. Vilniuje ir Kaune hitlerininkai sugriovė daugiau kaip 4,600 namų, pavertė griuvėsiais Šiaulius, Šakius, Klaipėdą, Alytų, Vilkauskį ir kitus miestus.

Brolisčių respublikų padėdami, Tarybų Lietuvos darbo žmonės sėkmingai užgėdo karo padarytas žaizdas. Per ketverius penkmečio metus respublikos miestuose atstatyta ir pastatyta daugiau kaip 400 tūkstančių kvadratinį metrų gyvenamojo ploto ir daugiau kaip aštuoni tūkstančiai namų kaimų vietovėse. Be to, šimtai tūkstančių kvadratinį metrų butų atstatyta ir pastatyta darbininkams ir tarnautojams įmonių lėšomis. Per paskutiniuosius metus sutvarkytus namus gavo geležinkelininkai, "Elnio" kombinato, "Trinių" fabriko, "Elfos" gamyklos ir kitų darbuotojai.

Sėkmingai vykdoma statyba šritiniuose bei rajoniniuose centruose. Šiauliuose, Šakiuose, Tauragėje, Mažeikiuose, Vilkauskyje ir ellėje kitų miestų ištisi kvartalai yra užstatyti naujais namais.

Platų užmojų respublikoje įgijo individualinė statyba, kuriai vykdyti valstybė išduoda ilgalaikį kreditą. Taip, per pastaruosius dvejus metus vien tik Lietuvos magistratės geležinkelininkai gavo apie milijoną rublių ilgalaikio kredito.

Metai po metų Tarybinė vyriausybė didina asignavimus gyvenamųjų namų ir komunalinei statybai, Lietuvos miestų ir kaimų sutvarkymui. Respublikoje vystosi kolūkinis gyvenviečių statyba. E.

Cliffside, N. J.

LDS 115 kuopos susirinkimas įvyks penktadienį, 6 d. balandžio, 8 val. vakare, 346 Palisade Ave.

Eliz. Petkevičienė,
Fin. Sekret.

Matthew A.

BUYUS

(BUYAUSKAS)

LAI DOTUVIŲ
DIREKTORIUS

426 Lafayette St.
Newark 5, N. J.

MARket 2-5172

CHARLES J. ROMAN

LAI DOTUVIŲ
DIREKTORIUS

Liūdėsio valandoj kreipkitės prie manęs dieną ar naktį, greit suteiksime modernišką patarnavimą. Patogiai ir gražiai moderniškai įruožta mūsų šermėninė. Mūsų patarnavimu ir kainomis būsite patenkinti.

1113 Mt. Vernon St.
Philadelphia, Pa.

Tel. Poplar 4110

Dar apie Simaną Janulį

Daug buvo rašyta Laisvėje ir Vilnyje apie Simaną Janulio nuveiktus darbus dėl labo darbininkų klasės čia Amerikoje, o taipgi ir apie jo sunkias kovas prieš carizmą Lietuvoje. Bet niekas neparašė apie Simaną nuveiktus gerus darbus ir dėl savo gimtinio kaimo Šaukuvos.

Simano Janulio tikra pavardė Simanas Usonis, gimęs ir augęs Šaukuvos kaime prie pat Ukmergės miesto. Simano tėvas Mikolas Usonis turėjo pusę valako žemės, ir turėjo tur būt 3 sūnus ir 2 dukteris, gyveno vidutiniškai, taip, kad sugebėjo leisti vieną sūnų į mokslo. Man nekarvai pasitaikė važiuoti per Šaukuvos kaimą į Ukmergę žiemos laiku, ir pasivyt būrį jaunų Šaukuviečių žingsniuojant link Ukmergės. Tam būrį rasdavosi ir Simanas Usonis (Janulis), gražiu, melsvu guziukuotu studentišku paltu, žema, žemiška kepuraitė; vis jį būdavo linksmai nusiteikęs, juokaudamas, lyg kad jį būtų viso to jaunųjų būrio vadas.

Aš atkreipdavau atidą į Simaną, nes jo linksmas būdas ir jo studentiškas apsirengimas jam labai tikdavo.

Kada atėjo bruzdėjimo laikai prieš carizmą Rusijoje, o taipgi ir Lietuvoje, Simanas Usonis stojo ton sunkion kovon, kad paliosuot lietuvių tautą iš po carizmo ir pagerint valstiečių ir darbininkų gyvenimą. Simanas Usonis (Janulis) nepamiršo pagerint žmonių gyvenimą savo gimtiniame kaime Šaukuvoje, o kartu ir savo tėvų, kurie nešė sunkią naštą nuo man neatmenamų laikų. Prie pat Šaukuvos kaimo buvo Klimavičiaus dvaras, kurio žemė rubežiavosi pagal Šaukuvos kaimo sodybas. Kaimo ganyklos buvo kito pusėj dvaro žemės, taip, kad visas kaimas pavasarį turėdavo nuvaryti gyvulius ir ganyklas, ir laikyt ten per vasarą, o kožną rytą ir vakarą eiti karvių melsti, o naktį gyvulius dėti, suvarytus tam pastatyto se pasiūrėse, kas sudarydavo daug vargo. Kiek kaimiečiai nemaldavo dvari-

ninko, kad jiems duotų praginimą (pragoną), bet pasėkmių nebuvo. Taip Šaukuviečiai ir vargo, vargo ir Simano tėvai.

Tais laikais, kada Simanas stojo kovon prieš carizmą, jį nutarė padaryti atskaitą ir su tuo žiauriu dvarininku Klimavičium. Parašęs dokumentą, kuriam reikėjo tik dvarininko Klimavičiaus parašo, nuėjo pas jį. Tarnai sakė: pono nėra ramie! Vėliau nutėmijęs, kad dvarininkas tikrai yra namie, Simanas nuėjo ir vėl. Bet tarnai sakė ir vėl, kad pono nėra namie. Simanas pasakė tarnams, kad juokų nekėrskite, o pasakykite ponui, kad jį ateitų, nes aš noriu su juo pašnekėt, ba kai aš patsai jo paieškosiu, tai bus blogiau.

Taip ponas tuojau atsirado. Simanas išdėstė visą reikalą ir patiesė dokumentą, kurį dvarininkas turėjo pasirašyti, kad duoda praginimą ir prarankiausioje dėl kaimo vietoje, ir kad tvorą aptvers. Taip ponas ir padarė.

Taip šaukuviečių ilgamečiai vargai ir užsibaigė.

Simanas Usonis pakeitė pavardę laike tų kovų, tur būt, kad žandarai nevargintų jo tėvų.

Frank Imbras

Demokratijai grėsia sauzudystė

Tai pareiškė rabinas Zev Zahavy savo pamoksle praėjusį šeštadienį, kalbėdamas maldnamyje, 118 W. 95th St., New York.

Rabinas sakė, jog Kefauver komiteto tyrinėjimai parodė, kad "žeminančios saumylsės ir gobšumo įtakos tarp valdininkų dominuoja amerikine sceną. O kuomet tokia padėtis pasireiškia pasklidusi po visą šalį, tuomet mes jau prieiname prie to taško, kad demokratija, kokia mes ją originaliai suprantame, jau artinasi prie sauzudystės."

Jei jūs draugijai, klubui ar chorui reikia kokių stambesnių spausdinių: konstitucijų, mokesčių knygelių ar kitko, — nešibaidykite, kad daug kainuos, pirma pasitarkite su Laisvės spaustuve.

A. Redfield

Dviejų fabrikantų pokalbis: "Mes negalime skystis savo valdžia. Ji mums padeda praplėsti fabrikus ir padidinti gamybą. Karas ir apsiginklavimas mums puikiai apsimoka."

New Yorko ir Apie Linkės Žinios

Darbo partija ragina gubernatorių atvesti blogą bilių

New Yorko Valstijos Seimelis priėmė bilių (seimelio rekorduose pažymėta kaip po Assembly Print 3396), kuris suvaržytų nominacijas kandidatų taip, kad veik joks nepriklausomas kandidatas nebegalėtų patekti ant baloto. Kandidatus begalėtų pastatyti tik demokratų ir republikonų partijos.

Bilius dar nėra įstatymu. Jeigu gubernatorių nepasirašytų, jis galėtų būti atmetas. American Labor Party pirmininkas Vito Marcantonio atsiųsime į gubernatorių pažymį, kad tas bilius atimtų balsą šimtas tūkstančių ne-Moran atsisitardino priklausomų piliečių.

Dabartinis įstaty ribose bile kuris pilnateis pilietis gali rinkti parašus po peticija išstatymui kandidatų. Jisai gali rinkti bile kur, ne vien savo distrikte.

Einant naujuoju biliumi parašus galėtų rinkti tik užsirašę partinių balsuotojas ir tiktai už tos partijos viršininkų pastatytą oficiali kandidatą. Ir jis turėtų būti gyventoju to distrikto, kuriame parašus rinkytų.

Turėkite su savimi unijos ir Social Security korteles, nes kitaip nebūsėte įleisti į susirinkimą. Dalyvaukite minėtu laiku.

Meškėnas randasi ligininėje

Kazys (Charles) Meškėnas susižeidė darbe praėjusį antadienį, stiklai sužalojo akį. Žaizda susiūta keliais dikišiais. Laukiama patirti, kaip visa tai atsilieps į sveikatą žaizdai sugijus.

Meškėnas randasi Greenpoint ligininėje, kambarys 2-A. Lankyti galima trečiadienį ir sekmadienį nuo 2 iki 4 po pietų.

Meškėnas yra gerai žinomas kriauciūse ir visa šeima gerai žinoma, nes Mrs. Meškėnas veikliai dalyvauja So. Brooklynio lietuvių organizacijoje, o sūnus Jonas dainuoja Aido Choro ir dalyvauja LKM veikloje. Kam galima, atlaikyme liginę. Jį lankęs.

Kriaucių atyda

Kovo 28 d. įvyksta kriaucių 54-to skryiaus labai svarbus susirinkimas 7:30 vakaro, kriaucių unijos svetainėje, Arion Pl., Brooklyn.

Gerbiamieji kriauciai ir kriauciūs, jūs pareiškiate dalyvauti. Jumis persergėsiu, kad nedalyvavimas šiam susirinkime galėtų pakenkti jums patiems.

Turėkite su savimi unijos ir Social Security korteles, nes kitaip nebūsėte įleisti į susirinkimą. Dalyvaukite minėtu laiku.

Ginkluota grupė ejo į Costello butą

Trys jauni, ginkluoti vyrai bandė įsigauti į gemblerių būdą Frank Costello butą, bet niekam neatsiliepęs, prasišalinę be atsiėmimo savo tikslo. Pabėgę mašinoje, kurioje prie vairo sėdėjo ketvirtasis jų sebras.

Dar neišaiškinta, ar grupė prisistatydino tikslu apilpėti, ar užmušti.

Kuriuo nebūt tikslu jie ejo, buvo drąsus. Costello gyvena puošniame name 115 Central Park West, kur kiekvienas įeinantis apžvelgiamas nuo galvos iki pado. Jis gyvena 18-me aukšte, prieinamame tik keltuviu. Su ginklu rankoje tie vyruklai užkomandavę keltuvo operatorių juos užkelti tiesiog pas Costello ir antrojo keltuvo operatorių kelti sykiu. Keltuvo operatorius įsaką išpildė.

Blogdaryų vizitas, visi pripažįsta, įvyko pasėkoje buvusiojo tyrinėjimo. Liūdyne buvo pasakyta, kad Costello laikas prieš save iki \$50,000. Pas jį galėtų eiti kerštinčiai ar plėšikai pasinaudodami pilnomis informacijomis apie jo gyvenvietę.

Gembleriai seniai įtarę New York'e esant sukybių

Kituose miestuose aktyvūs gembleriai jau prieš kelerius metus įtarę, kad New Yorko Madison Square Gardene vykdytos krepšinio komandų varžybos buvusios papirkinėjamos — perkamos ir parduodamos už kyšius.

Tokią mintį pareiškė liūdydamas Washington'e gembleris Sidney A. Brodson iš Milwaukee. Jis sakė, jog jis kas metai turi apie milijono dolerių vertės apyvartos lažybose už kolegijų komandų laimėjimus. Bet kad jis buvo įžūrėjęs New York'e sukybių ir dėl to vengdavęs lažybų už New York'e vykdomas žaidynes.

Siunčiant pundečius į kitas šalis

New Yorko paštas praneša, jog siunčiamųjų užrubežin pundečių įtampa turi būti teisingai ir pilnai, atsargiai sužymėta, kaip to reikalauja amerikinės muitinės įsakas. Muitinei patikrinus, jeigu atardama kas nuslėpta, pundečių konfiskuoja ir siunčėmū nio neatmoka už nuostolį.

Veteranams paskutinė proga pasimokyti

Valdinė veteranų administracijos įstaiga New York'e skelbia, jog liepos 25-tą baigiasi terminas pradėti kognors mokytis pasinaudojant GI teisėmis.

Einant Public Law 346 nuostatais, veteranai, kurie nori pasinaudoti GI teisėmis mokslui, turi tą mokslą pradėti ne vėliau, kaip už ketverių metų po pasibaigimo antrojo pasaulinio karo, arba ne vėliau ketverių metų po išėjimo iš tarnybos.

Rubežiumi išsibaigimo laiko gali pasirinkti karo užbaigimą ar pasiluosavimą iš tarnybos dieną, katras pripuola vėliau.

Užbaigimo karo dieną tikslu nustatyti GI teises yra skaitoma liepos 25-ta, 1947 metais, kadangi tuo laiku didžiulio kariškių jau buvo pargabenti iš užjūrio.

Nustatytas GI teisėmis naudotis laikas neliečia praėjusiam kare tapusių invalidais ir sužeistųjų nuo prasidėjimo karo veiksmų Korėjoje.

Kraustymasis daug kainuos

Miestinė Transportacijos Taryba kas dieną vežioja iš vietos vieton milijonus žmonių ir už tai surenka daug pinigų. Tačiau prisijęs įstaigai kraustyti, reikia kitų patarnavimo — ir daug išmokėsčių.

Siomis dienomis įstaiga pasirašė kontraktą užmokėti \$73,750 už jos perkraustymą iš 250 Hudson St., Manhattan, į nuosavas patalpas 370 Jay St., Brooklyn.

Naujasis pastatas buvo pradėtas statyti 1948 metų spalio mėnesį. Užima 356 per 185 pėdas ploto žemės. Visuose 14-je aukštų bendrai yra 550,000 ketvirtinių pėdų vietos rastinoms ir kitokioms patalpoms. Kainavo \$10,000,000. Ten dirbs apie 2,400 žmonių.

Įsikūrimu nuosavoje patalpoje taryba tikisi sutaupyti randomis apie \$386,000 metams. Greta patalpų sau, yra numatyta išrenguoti vietos bankui ir kavinei, kurių rendos apmokėsiančios pastato išlaikymo iškaščius.

Užvis svarbesnė dovana Laisvei jubiliejaus proga yra gauti naujas skaitytas.

RANDAVOJIMAI

Pasirandavoja formiuotas kambarys Williamsburge, apsidomas ir patogus gyvenimui, arti restoranai ir patogus privažiavimas. Mrs. Vanchius, 105 So. 3rd St., Brooklyn, N. Y. (60-62)

Pasirandavoja 2½ kambarių apartamentas, tik šaltas vanduo, 339 Wilton Ave., tarp Linden ir Grove St., Brooklyn, N. Y. Kreipkitės po 8 v. vakarais. (59-61)

Dr. A. Petrika

DANTŲ GYDYTOJAS
221 South 4th Street
BROOKLYN, N. Y.
Tel. EVergreen 7-8888
Valandos:
9-12 ryte; 1-8 vakare
Penktadieniais uždaryta

Velykinių gėlių paroda

Brooklyn Prospect Parko "greenhouse"je" prie Prospect Park West ir 9th St. įrengta ankstybiųjų pavasariinių žolių ir gėlių paroda. Išstatyta apie 200 skirtingų rūšių gėlių.

Vienoje patalpų sudėtas milžiniškas meksikoniškų lelijų kryžius, 20 pėdų ilgio. Paroda atdara nuo 10 ryto iki 4 po pietų.

Vaikai rito kiaušinius

Miestinio parkų departemento suruoštoje "kiaušinių antpievos" raidiojimo žaismėje Central Parke praėjusį šeštadienį dalyvavo apie 1,000 vaikų, 5 iki 13 metų amžiaus. Žaismę rėmusios tūlos firmos laimėjusiems pirmenybės įteikė dovanų.

Bronxe areštavo 11 mušeikučių

Praėjusį penktadienį Bronx'e areštavo 11 jaunuolių, kurių dvi priešiškos gaujos pusiunaktį iškėlė muštynes prie Brook Ave. ir 156 St. Jie bus teisiami.

Mūšio laiku būryje buvę apie 25 vyruklai, 16-18 metų, bet policijai pasirodžius dauguma jų spėjo pabėgti ir išslapstyti po susidėjia.

PEIST LANE DRUGS, Inc.

405 So. 4th Street
Cor. Hewes St.
Brooklyn, N. Y.

Visoki vaistai, kosmetikai, kūdikiam reikmenys, įvairūs daiktai, liginų kambarių reikmenys — už griežtai žemas kainas

Receptų Specialistai:
MAX PEIST, Ph. G.,
EDWIN LANE, Ph. G.
Tel. EV. 7-6233

TONY'S

UP-TO-DATE
BARBER SHOP
ANTANAS LEIMONAS
Savininkas
306 UNION AVENUE
Gerai Patyrę Barberiai

Help Wanted Agency Tel. Plaza 7-2896

HELP WANTED—FEMALE

Namų darbininkė, paprastos vištos - tyras, gulis vietoje, 2 mergaitės, vėliausias palūdimas, gera alga. SC. 4-4637.

KRISLAI

(Tasa nuo 1-mo vnt.)
už vieną centą entuziazmo už šį karą.

Tai atvirai pripažino ir New Yorko kongresmanas J. Delany taikos žygininkų delegacijai. Apie tai, tikiu, skaitėte mūsų korespondento pranešime. Delany pasakė, kad šis karas yra nepopuliaris, kiaušias karas iš visų, kokius tik su kuomi mūsų šalis esanti turėjusi.

Jeigu būtų leista Amerikos žmonėms balsavimu pasisakyti, nėra jokios abejonės, jog 90 procentų balsuotų už baigimą šios tragedijos.

Tai ko nori ir laukia mūsų valdovai?

Prezidentas praneša, kad mes jau turime 2,900,000 vyrų po ginklu. Ginkluotos įėjimas pasididino dvigubai nuo pradžios konflikto Korėjoje. Neužilgo dar prisidės jora milijonų.

Bet kur tada? Ką veiks ta milžiniška armija?

Atsakymas tegali būti vienas: Bus ieškoma progos su kuo nors persiimti. Štai kame naujo karo pavojus.

Vaikų čiuožinėtojų kontestas

Trečiadienį, kovo 28-tą, Central Parko Skating Rinką, prie 64th St., įvyks meniškai čiuožinėjančių (figure skating) vaikų kontestas. Geriausia pasižymėjusiems duos prizus. Dalyviai bus 10 iki 14 metų amžiaus.

Daug šapų New York'e nedirbo kovo 26-tą, šventė Velykų antrą dieną.

EGZAMINUOJAM AKIS
KAROME RECEPTUS
DABOME IR PRITAIKOME
AKINIUS
Drs. Stenger & Stenger
Optometrists
394-398 BROADWAY
BROOKLYN, N. Y.
Tel. ST. 2-8342

REPUBLIC BAR & GRILL

Savininkas
IGNAS SUTKUS
Patogi vieta pasiūnekučiuoti, užkasti ir pagaliau burnelę išmesti, sulig savo skonio pasirinkto
LIKERIO, VYNO ar ALAUS
Pas Igną Sutkų visada rasi sau pažįstamų
492 Grand Street, Brooklyn, N. Y.
Kampas Union Ave. ir Hooper Street.
Telefonas
EVergreen 4-8969

TELEVISION

Petras Kapiskas

PALAIKO
BAR & GRILL
DEGTINES, VYNAI
IR ALUS
32 TEN EYCK STREET
Brooklyn, N. Y.
Telefonas: EVergreen 4-8174